

רמב"ן

ואני שמעתי בפירוש האי עובדא דשכונא גואי, שהוא מקום רחוק ברוח דרום ונקרא גואי לפי שהוא חדר כדכתיב מן החדר תבוא סופה, וכתיב וחדרי תימן, ובראי הוא רוח צפון לפי שאינה מסוככת (לעיל כ"ה ב), וקא טעין האי שהיה במקום שלא שמע החזקה או שלא היה יכול למחות דמקום חרום הוא, והימניה רב נחמן עד דמייתי אידך סהדי דהוה

בבא בתרא ל

עניין: שכונא גואי ושוקי בראי

אור תורה להגרי"א חבר אות יג

צפונס מטאחו. וע"ז אמרו רז"ל עול' לאכסדרס כול דומה ורוח צפונית אינס מסוכנת וכול הפלס אשר מלפון שיה"ר כלפון כלנו של אדם שבו מולא פתח פתוח לחטא ליוצרו בסוכנו שאין בזה עון אשר חטא ולריך לכיות נכור בחורס לעמוד בפרץ. ולכן כחמילס כחור' בכ' שכול פרוץ מלפון שעי' כחורס כוחמי' כפרלס

משך חכמה במדבר טו, לט

ולפי הקדמתנו קודם, כי הבריאה עדיין לא נגמרה, והניח הבורא יתברך להבחירי, שהוא ישלים אותה והוא יוציאנה לשלמותה, [אולי כוונה שניה היא במאמרם (בבא בתרא כה, א): רוח צפונית פתוחה²⁴, והבין]. ולכן העיר

מהר"ל חידושי אגדות לעיל כה:

אבל העולם חסר נברא. לכך אף הרקיע שהוא התחלת העולם אשר הוא (נבדל) [מבדיל] בין עליונים לתחתונים הוא חסר. וזהו דעת ר"א שצד צפון שהוא מתיחס לשמאל, והשמאל הוא פחות וחסר מן הימין, וזהו חסרון העלול, שכל עלול הוא חסר. ולפיכך סבר כי הרקיע אינו בשלימות, וזאת היא הפרצה. ולפיכך אמרו במדרש (פר"א פ"ג) רוח צפונית שלג וברד גשמים יוצאים משם ושם מדור המזיקים שנאמר מצפון תפתח הרעה, הרי בארו כי אי אפשר שיהיה העולם בתכלית השלימות מפני חסרון העלול, ולכך יש פרצה בצד צפון, ר"ל שאין שם שלימות העולם.

לשון הגמרא חגיגה ה: לפי גירסת רש"י

גאוותה של מלכות שמים (ס) ומי איכא בכיה קמיה הקב"ה והאמר רב פפא אין עציבות לפני הקב"ה שנאמר ה' הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו לא קשיא^א הא בבתי גואי הא בבתי בראי ובבתי בראי לא והא כתיב ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק שאני חרבן בית המקדש דאפילו מלאכי שלום בכו שנאמר ה' הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון: ודמע תדמע ותרד עיני

רש"י

מתאוס לתשמיש: בבתי גואי. איכא דכמי צמסמריס: הכי גרסינן ובבתי בראי ליכא והכתיב ויקרא. וכל קריאה השמעת קול היא:

רבינו חננאל חגיגה ה:

ישראל שניטלה מהן ונתנה לעובדי כוכבים. ומקשה ומי איכא בכיה קמיה דקב"ה והא כתיב עוז וחדוה במקומו ופרקינן כי ליכא בכיה בבתי גואי ומקום הנקרא מסתרים בבתי בראי הוא. איני ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו' הנה הקב"ה קראו לבכי. ופרקינן שאני חורבן ביהמ"ק שאפילו מלאכי שלום בכו שנאמר הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון פי' ויקרא ה' אלהים צבאות וגו' קרא אותו היום כלומר קבעו יום בכיה

לשם הקדמות ושערים שער ו' פ"ו, אבני מילואים

כמ"ש הרדב"ן. והנה ע"פ גירסת רש"י ז"ל היה סברת הגמרא מקידם, כי בבתי גואי איכא בכיה ובבתי בראי ליכא אבל לגירסא הישנה הוא בהיפך כי בבתי גואי ליכא ובבתי בראי איכא אמנם לפי המסקנא היה בחורבן ביהמ"ק הבכיה בכל מקום ובוה אין חילוק בין הגירסות אבל זולת החורבן הרי יש חילוק בין הגירסאות מהיפך אל היפך. והנה מה שמכריח לרש"י ז"ל לשנות את הגירסא הרי פשוט הוא משום שלשון במסתרים הוראתו הוא רק על בתי גואי. וע' ר"ח ז"ל שאמר. שמקום הנקרא מסתרים בבתי בראי הוא, אבל בבתי גואי ליכא בכיה. והוא לפי גירסא הישנה. אך עדיין הדבר צריך תבלין: